ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2023
COM(2023) 615 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Λιθουανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Λιθουανίας

{SWD(2023) 615 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Λιθουανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Λιθουανίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου[3], με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάκαμψη και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ιδίως για να προωθήσει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και να καταστήσει τις οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.
[3] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

εδαφικής συνοχής εντός της ΕΕ και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023[4], η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της έρευνας με βάση τις τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Λιθουανία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 της Λιθουανίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, η οποία εκδόθηκε από το Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2023, καθώς και την πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023 όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η οποία εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Μαρτίου 2023.

(3) Μολονότι οι οικονομίες της ΕΕ επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενόσω η ΕΕ παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της ΕΕ.

(4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο *Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών*[5] με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ και τη στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Το σχέδιο συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της ΕΕ για το κλίμα, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέψιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, επιτάχυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης

[4] COM(2022) 780 final.

[5] COM(2023) 62 final.

ανακοίνωση με τίτλο *Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030*[6], διαρθρωμένη με βάση εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.

(5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σύμφωνα με την εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν εξίσου συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

(6) Ο κανονισμός REPowerEU[7], που εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της ΕΕ από τις εισαγωγές ρωσικών ορυκτών καυσίμων. Θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών της ΕΕ, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

(7) Στις 8 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024. Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών[8]. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στα τέλη του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη

6 COM(2023) 168 final.

7 Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

8 COM(2023) 141 final.

βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο. Τα κράτη μέλη κλήθηκαν να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα, καθώς και την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν τα μέτρα τους πολύ καλύτερα απ' ό,τι στο παρελθόν προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή πρότεινε οι δημοσιονομικές συστάσεις να ποσοτικοποιηθούν, να διαφοροποιηθούν και να διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ[9]. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

(8) Στις 26 Απριλίου 2023, η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την εφαρμογή συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Σκοπός των προτάσεων είναι να παράσχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα μεγαλύτερου ελέγχου στην κατάρτιση των μεσοπρόθεσμων σχεδίων τους, προβλέποντας παράλληλα ένα αυστηρότερο καθεστώς επιβολής για να διασφαλίσουν ότι τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει στο πλαίσιο των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών-διαρθρωτικών σχεδίων τους. Στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 14 Μαΐου 2021, η Λιθουανία υπέβαλε στην Επιτροπή το εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού. Στις 20 Ιουλίου 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας[10]. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από απόφαση της Επιτροπής, η οποία λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, ότι η Λιθουανία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η

9 COM(2022) 583 final.

10 Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας (ST 10477/2021, ST 10477/2021 ADD 1).

ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί.

(10) Στις 27 Απριλίου 2023 η Λιθουανία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 28 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Λιθουανίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

(11) Στις 24 Μαΐου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τη Λιθουανία[11]. Αξιολόγησε την πρόοδο της Λιθουανίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας. Με βάση την ανάλυση αυτή, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Λιθουανίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπεριστατωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Λιθουανία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023[12]. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Λιθουανία δεν αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, πρόσφατα έχουν αυξηθεί οι ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα των τιμών, τα εξωτερικά ισοζύγια και την εξέλιξη των τιμών των κατοικιών, αλλά φαίνεται να περιορίζονται συνολικά επί του παρόντος. Η οικονομία επηρεάστηκε έντονα από τον κλυδωνισμό των τιμών της ενέργειας, καθώς ο πληθωρισμός αυξήθηκε με ταχείς ρυθμούς. Ωστόσο, η ανταγωνιστικότητα της Λιθουανίας προβλέπεται να ανακάμψει με αργούς ρυθμούς, καθώς οι τιμές της ενέργειας μειώνονται. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε σημαντικά το 2022 λόγω των αυξημένων τιμών εισαγωγής ενέργειας, αλλά προβλέπεται να ισοσκελιστεί σχεδόν το τρέχον έτος. Μελλοντικά, τα ήπια ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών δεν θα υπονομεύσουν την εξωτερική βιωσιμότητα, δεδομένης της υγιούς αποθεματικής θέσης. Ωστόσο, ο πληθωρισμός και οι μισθολογικές πιέσεις, αν επιμείνουν, κινδυνεύουν να υπονομεύσουν την ανταγωνιστικότητα της Λιθουανίας, με δεδομένο ιδίως το ότι ο δομικός πληθωρισμός είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Οι τιμές των κατοικιών έχουν αυξηθεί σημαντικά μετά την πανδημία, αλλά δεν υπάρχουν ενδείξεις υπερτίμησης και οι τιμές μετριάζονται πλέον, δεδομένων των αυξήσεων των επιτοκίων και της οικονομικής ύφεσης που βρίσκεται σε εξέλιξη. Επιπλέον, το χρέος των νοικοκυριών είναι χαμηλό και ο τραπεζικός τομέας είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και ιδιαίτερα επικερδής, καταγράφει δε χαμηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το πλαίσιο πολιτικής είναι συνολικά ευνοϊκό, αν και ορισμένες πολιτικές θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των κινδύνων από τις ευπάθειες που έχουν εντοπιστεί. Από την άποψη αυτή, θα είναι σημαντικές οι

[11] SWD(2023) 615 final.

[12] SWD(2023) 637 final.

συνεχιζόμενες αντικυκλικές δημοσιονομικές και μακροπροληπτικές πολιτικές, ενισχυμένες όταν χρειάζεται. Ταυτόχρονα, μεγαλύτερη έμφαση στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στην εγχώρια αγορά και πολιτικές για την αύξηση της ποιότητας και της ποσότητας της προσφοράς εργασίας θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διαχείριση των πιέσεων στις τιμές και στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος.

(13) Με βάση στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat[13], το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Λιθουανίας μειώθηκε από 1,2 % του ΑΕΠ το 2021 σε 0,6 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 43,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2021 σε 38,4 % στα τέλη του 2022.

(14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022, τα μέτρα μείωσης των εσόδων περιλάμβαναν αντισταθμίσεις του ΦΠΑ για την τηλεθέρμανση για τα νοικοκυριά, ενώ τα μέτρα αύξησης των δαπανών περιλάμβαναν ανώτατα όρια τιμών για τα τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακούς και μη οικιακούς καταναλωτές και για τα τιμολόγια φυσικού αερίου για οικιακούς καταναλωτές, καθώς και επιδοτήσεις σε εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τομείς που πλήττονται από τις υψηλές τιμές της ενέργειας. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος αυτών των μέτρων ανήλθε στο 1,3 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,3 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω COVID-19 μειώθηκε σε 0,4 % του ΑΕΠ το 2022, από 0,6 % το 2021.

(15) Στις 18 Ιουνίου 2021, το Συμβούλιο συνέστησε στη Λιθουανία[14] να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Λιθουανία να διατηρήσει υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός[15] το 2022 ήταν συσταλτικός στο 0,9 % του ΑΕΠ, όπως άρμοζε σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Λιθουανία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ ανήλθαν στο 1,1 % του ΑΕΠ το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ το 2021). Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν ουδέτερη συμβολή στον δημοσιονομικό

---

13 Eurostat - Δείκτες ευρώ, 47/2023, 21.4.2023.

14 Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2021 της Λιθουανίας (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 68).

15 Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της Covid-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και από άλλα ταμεία της ΕΕ, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυνητική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

προσανατολισμό[16]. Επομένως, η Λιθουανία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 0,9 εκατοστιαίων μονάδων στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η Λιθουανία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

(17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας είναι ρεαλιστικό. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,5 % το 2023 και κατά 3,0 % το 2024. Συγκριτικά, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν υψηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,5 % το 2023 και χαμηλότερο ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ κατά 2,7 % το 2024, κυρίως λόγω της συγκριτικά βραδύτερης προβλεπόμενης αύξησης της κατανάλωσης και των επενδύσεων το 2024.

(18) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι ο δείκτης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 2,2 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 αντικατοπτρίζει κυρίως μέτρα αύξησης των δαπανών που αποσκοπούν στη στήριξη νοικοκυριών χαμηλότερου εισοδήματος (όπως αυξήσεις των κοινωνικών παροχών και των συντάξεων), καθώς και εκτιμώμενα χαμηλότερα έσοδα από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (ως ποσοστό του ΑΕΠ). Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από 38,4 % στα τέλη του 2022 σε 37,8 % στα τέλη του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 1,7 % του ΑΕΠ για το 2023. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας, κυρίως λόγω των υψηλότερων προβλέψεων για τα έσοδα από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και των ελαφρώς χαμηλότερων προβλέψεων για τις δημόσιες δαπάνες όσον αφορά την ενδιάμεση κατανάλωση και τις επενδύσεις. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 37,1 % στο τέλος του 2023. Η διαφορά οφείλεται στο χαμηλότερο προβλεπόμενο δημόσιο έλλειμμα.

(19) Το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα μέτρα που θεσπίστηκαν για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022 (συγκεκριμένα: ανώτατα όρια τιμών για τα τιμολόγια ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου για οικιακούς και μη οικιακούς καταναλωτές). Το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 0,7 % του ΑΕΠ το 2023[17]. Τα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν στοχευμένα μέτρα στήριξης που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση για το 2023. Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής

[16] Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ.

[17] Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και —κατά περίπτωση— των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να παραμείνει σταθερό σε σύγκριση με το 2023, στο 0,3 % του ΑΕΠ.

(20) Στις 12 Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε[18] στη Λιθουανία να λάβει μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής[19], λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η Λιθουανία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Λιθουανία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της Ένωσης.

(21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-0,8 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (+0,9 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει συσταλτική συμβολή ύψους 0,4 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,0 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας[20]. Επομένως, η Λιθουανία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ προβλέπεται να διατηρήσει και τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως επενδύσεις στην ανάπτυξη τοπικών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και εγκατάσταση των υποδομών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες θα διευκολύνουν τις προσπάθειες της Λιθουανίας να αποσυνδεθεί από το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, το οποίο λειτουργεί συγχρονισμένο με το ρωσικό και το λευκορωσικό σύστημα. Τα εν λόγω επενδυτικά έργα χρηματοδοτούνται εν μέρει από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της ΕΕ.

(22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 1,7 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων που λαμβάνονται για τον μετριασμό των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το

---

18 Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Λιθουανίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Λιθουανίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 120).

19 Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυνητικού προϊόντος της Λιθουανίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 14,0 % σε ονομαστικούς όρους.

20 Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.

πρόγραμμα προβλέπει ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα μειωθεί σε 37,7 % στα τέλη του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 1,4 % του ΑΕΠ το 2024. Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλότερο από τον δείκτη του ελλείμματος που προβλέπεται στο πρόγραμμα, κυρίως λόγω των χαμηλότερων δημόσιων δαπανών για ενδιάμεση κατανάλωση και της ενίσχυσης του ονομαστικού ΑΕΠ. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα είναι χαμηλότερος και ότι θα ανέλθει σε 36,6 % στο τέλος του 2024.

(23) Το πρόγραμμα σταθερότητας προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση των περισσότερων μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας το 2024. Η Επιτροπή στηρίζεται και αυτή στην υπόθεση της σταδιακής κατάργησης σχεδόν όλων των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας (καθαρό κόστος ύψους 0,1 % του ΑΕΠ το 2024). Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας.

(24) Στο πρόγραμμα, η Λιθουανία σχεδιάζει να επιτύχει τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο —διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο 1,0 % του ΑΕΠ[21]— το 2023 και να τον διατηρήσει καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να ανέλθει σε -0,6 % του ΑΕΠ το 2023 και -0,3 % του ΑΕΠ το 2024, υπερβαίνοντας τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Η συνετή δημοσιονομική πολιτική το 2024 θα συμβάλει επίσης στη μείωση του δομικού πληθωρισμού, ο οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες ανταγωνιστικότητας, αν συνεχιστεί.

(25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών στο 2,7 % το 2024.

(26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να μειωθούν από 4,0 % του ΑΕΠ το 2023 σε 3,9 % του ΑΕΠ το 2024. Οι χαμηλότερες επενδύσεις αντικατοπτρίζουν τις χαμηλότερες εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και τις επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

(27) Το πρόγραμμα σταθερότητας περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σταδιακά σε 1,4 % του ΑΕΠ το 2025 και σε 0,9 % έως το 2026. Ως εκ τούτου, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προγραμματίζεται να παραμείνει σε επίπεδο κάτω του 3 % του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει το πρόγραμμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από 37,7 % στο τέλος του 2024 σε 38,6 % έως το τέλος του 2026.

(28) Τα φορολογικά έσοδα της Λιθουανίας ως ποσοστό του ΑΕΠ υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ, περιορίζοντας τη διαθέσιμη χρηματοδότηση για δημόσιες δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, κοινωνική προστασία και γενικές δημόσιες υπηρεσίες. Το έλλειμμα ΦΠΑ (η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων εσόδων από τον ΦΠΑ και του ποσού που εισπράττεται) εξακολουθεί να είναι ένα από

[21] Το διαρθρωτικό ισοζύγιο (κυκλικά προσαρμοσμένο ισοζύγιο χωρίς έκτακτα και προσωρινά μέτρα), όπως υπολογίστηκε εκ νέου από την Επιτροπή με τη χρήση της από κοινού συμφωνηθείσας μεθοδολογίας, δείχνει διαρθρωτικό έλλειμμα ύψους 0,6 % του ΑΕΠ το 2023 και 0,2 % το 2024.

τα υψηλότερα στην ΕΕ, παρόλο που οι προκαταρκτικές εκτιμήσεις δείχνουν ότι ενδέχεται να έχει μειωθεί σημαντικά το 2021. Το 2021, τα έσοδα από φόρους ακίνητης περιουσίας, οι οποίοι συγκαταλέγονται στους λιγότερο επιζήμιους για την ανάπτυξη φόρους, ανήλθαν μόλις στο 0,3 % του ΑΕΠ, ποσοστό περίπου επτά φορές χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Λιθουανία εισέπραξε το ήμισυ του μέσου όρου της ΕΕ από φόρους εισοδήματος εταιρειών (ως ποσοστό του ΑΕΠ), είχε κάποιους από τους χαμηλότερους φόρους μεταφορών στην ΕΕ και είναι ένα από τα λίγα κράτη μέλη χωρίς ετήσιο φόρο αυτοκινήτων. Οι δημόσιες δαπάνες για την κοινωνική προστασία αυξήθηκαν την περίοδο 2015-2021, αλλά εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ. Αυτό μεταφράζεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα και περιορισμένη κάλυψη των κοινωνικών παροχών, ενώ οι συντάξεις γήρατος συγκαταλέγονται μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ σε σχέση με τα εισοδήματα από την απασχόληση. Οι δαπάνες για τις γενικές δημόσιες υπηρεσίες είναι ιδιαίτερα χαμηλές και λαμβάνουν σχεδόν τη μισή χρηματοδότηση (ως ποσοστό του ΑΕΠ) σε σχέση τον μέσο όρο της ΕΕ. Οι ανεπαρκείς οικονομικοί πόροι για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη έχουν ως αποτέλεσμα μεγάλους χρόνους αναμονής και υψηλά επίπεδα ανικανοποίητων αναγκών ιατρικής περίθαλψης, υψηλό άμεσο κόστος για τους ασθενείς και αδυναμία προσφοράς ανταγωνιστικών μισθών στους επαγγελματίες του τομέα της υγείας. Την περίοδο 2021-2023, η Λιθουανία θέσπισε διάφορα σημαντικά μόνιμα μέτρα για τις δαπάνες (όπως αυξήσεις των μισθών του δημόσιου τομέα, των συντάξεων και άλλων κοινωνικών παροχών), τα οποία δεν συνοδεύονται από αντίστοιχα χρηματοδοτικά μέτρα, γεγονός που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τη μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα της Λιθουανίας.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το παράρτημα V κριτήριο 2.2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Η υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας προχωρεί ικανοποιητικά. Στις 30 Νοεμβρίου 2022 η Λιθουανία υπέβαλε μια πρώτη αίτηση πληρωμής και η Επιτροπή εξέδωσε θετική αξιολόγηση για 31 από τα 33 ορόσημα που καλύπτουν έξι από τις επτά συνιστώσες του σχεδίου, ενώ κρίθηκε ότι δύο ορόσημα που σχετίζονται με τις φορολογικές μεταρρυθμίσεις δεν έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ενεργοποίησε τη διαδικασία «αναστολής πληρωμών», η οποία παρέχει στη Λιθουανία πρόσθετο χρόνο για να εκπληρώσει αυτά τα ορόσημα, λαμβάνοντας παράλληλα μερική πληρωμή ύψους 542,3 εκατ. EUR (χωρίς να υπολογίζεται η προχρηματοδότηση) η οποία συνδέεται με τα ορόσημα που έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά. Ως αποτέλεσμα αντικειμενικών περιστάσεων που σχετίζονται με τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και των οικοδομικών υλικών, καθώς και περιορισμών της αλυσίδας εφοδιασμού εξαιτίας της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η Λιθουανία προτίθεται να υποβάλει τροποποιήσεις στο σχέδιο, καθώς και ένα κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης της οικονομίας και τη μείωση της εξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στις 30 Μαρτίου 2023 η Λιθουανία εξέφρασε την πρόθεσή της να ζητήσει πρόσθετη δανειακή στήριξη ύψους 1 800 000 000 EUR στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η ταχεία συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα καταστήσει δυνατή τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Λιθουανίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών,

των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το σχέδιο, και για να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Λιθουανίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας, καθώς και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στη Λιθουανία.

(31) Πέραν των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που καλύπτονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, η Λιθουανία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με το σύστημα υγείας, τις κοινωνικές υπηρεσίες και την κοινωνική στέγαση, την ενέργεια και την πράσινη μετάβαση.

(32) Τα αποτελέσματα στον τομέα της υγείας στη Λιθουανία δείχνουν ένα από τα χαμηλότερα προσδόκιμα ζωής στην ΕΕ. Τα επίπεδα προλαμβανόμενης και αποτρεπτής θνησιμότητας στη Λιθουανία παραμένουν υψηλά σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Λιθουανία έχει υψηλό επίπεδο εισαγωγών σε νοσοκομεία που είναι δυνατό να αποφευχθούν και το υψηλότερο ποσοστό θνησιμότητας λόγω αυτοκτονίας στην ΕΕ. Η κατάσταση αυτή τονίζει την ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και την ανάγκη για περισσότερα προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της λιθουανικής προσέγγισης για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Οι προκλήσεις στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης επιδεινώνονται από τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων και την άνιση κατανομή των επαγγελματιών του τομέα της υγείας, οι οποίες περιορίζουν την πρόσβαση στην πρωτοβάθμια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την παροχή της. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Λιθουανίας περιλαμβάνει σημαντικά μέτρα, όπως μεταρρύθμιση που θα μετασχηματίσει το νοσοκομειακό δίκτυο και τις ιατρικές υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, καθώς και επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και την κατασκευή υποδομών για κέντρα αντιμετώπισης συρροής κρουσμάτων λοιμωδών νόσων. Μόλις τεθούν σε εφαρμογή, τα μέτρα αυτά αναμένεται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση ορισμένων από τις βασικές προκλήσεις. Ωστόσο, πέρα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, χρειάζονται πρόσθετες προσπάθειες για την περαιτέρω ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και την επέκταση της προληπτικής περίθαλψης, μεταξύ άλλων για να καταστεί το σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης πιο ανθεκτικό.

(33) Ο σχεδιασμός και η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών παρεμποδίζεται από την αδυναμία των δήμων να εξασφαλίσουν την επαρκή συμμετοχή μη κυβερνητικών οργανώσεων και την αναποτελεσματική ενσωμάτωση της κοινωνικής πρόνοιας και της επαγγελματικής κατάρτισης σε ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, ιδίως όσον αφορά τους ανέργους. Η Λιθουανία σημείωσε κάποια πρόοδο με την ολοκλήρωση πιλοτικών έργων σε ορισμένους δήμους σχετικά με την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών για τους ανέργους, και εκδόθηκε σύσταση προς όλους τους δήμους να εφαρμόσουν τη μεθοδολογία των εν λόγω έργων στα προγράμματά τους για την προώθηση της απασχόλησης από το 2023. Αν και πρόκειται για ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, ο αντίκτυπός του δεν έχει γίνει ακόμη εμφανής και

απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει σημαντικά μέτρα, όπως η μεταρρύθμιση του συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και του συστήματος φορολογικών ελαφρύνσεων, σε συνδυασμό με την αύξηση της κάλυψης της κοινωνικής ασφάλισης της ανεργίας. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση ορισμένων από τις βασικές προκλήσεις κοινωνικής προστασίας μόλις τεθούν σε εφαρμογή. Ωστόσο, πέραν των μέτρων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο, χρειάζονται περαιτέρω προσπάθειες για τη βελτίωση του σχεδιασμού και της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

(34) Η πρόσβαση σε κοινωνική στέγαση είναι περιορισμένη στη Λιθουανία. Περίπου 9 700 οικογένειες (σχεδόν 19 000 άτομα) ανέμεναν κοινωνική στέγαση στα τέλη του 2022, με μέσο χρόνο αναμονής τα 5,85 έτη. Η συνολική ποιότητα της κοινωνικής στέγασης παραμένει χαμηλή. Αν και η Λιθουανία έχει λάβει ορισμένα μεταρρυθμιστικά μέτρα για την κοινωνική στέγαση, μεταξύ των οποίων η θέσπιση του δικαιώματος παροχής προτεραιότητας σε μονογονεϊκές οικογένειες, η αύξηση των ορίων εισοδήματος και περιουσιακών στοιχείων κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας και η προσθήκη ειδικών διατάξεων σε περίπτωση εθνικής κατάστασης έκτακτης ανάγκης ή καραντίνας, επί του παρόντος δεν υπάρχει συνολική στρατηγική για τον τρόπο αντιμετώπισης αυτών των χρόνιων ελλείψεων και βελτίωσης της ποιότητας της κοινωνικής στέγασης.

(35) Μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η Λιθουανία εγκατέλειψε επιτυχώς τις εισαγωγές αερίου, πετρελαίου, ηλεκτρικής ενέργειας και άνθρακα από τη Ρωσία, ανακατευθύνοντας τις εισαγωγές ενέργειας μέσω του τερματικού σταθμού υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) στην Klaipėda, του τερματικού σταθμού πετρελαίου στο Būtingė, της νέας διασύνδεσης αερίου με την Πολωνία, της βελτιωμένης διασύνδεσης με τη Λετονία και των υφιστάμενων διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας με την Πολωνία, τη Λετονία και τη Σουηδία. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Λιθουανία μειώθηκε κατά 41 % από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα 5 έτη, υπερβαίνοντας τον στόχο μείωσης του 15 %, κυρίως λόγω της μείωσης της ζήτησης για αέριο από τη χημική βιομηχανία της, ως αποτέλεσμα της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Η Λιθουανία θα μπορούσε να συνεχίσει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024[22]. Ωστόσο, η Λιθουανία εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές για τον ενεργειακό της εφοδιασμό. Εισάγει περίπου τα δύο τρίτα των ακαθάριστων αναγκών της σε ηλεκτρική ενέργεια και σχεδόν το σύνολο του πετρελαίου και του αερίου της. Επίσης, το πετρέλαιο και το αέριο αντιστοιχούν στα τρία τέταρτα του ενεργειακού μείγματος της χώρας.

(36) Η υψηλή ζήτηση για ενέργεια οφείλεται σε έναν μεγάλο και παλιό στόλο μεταφορών, με υποχρησιμοποιούμενη δημόσια συγκοινωνία και σιδηροδρόμους, μεγάλο απόθεμα ενεργειακά μη αποδοτικών κτιρίων και βιομηχανίες υψηλής ενεργειακής έντασης. Η βιομηχανία αντιστοιχούσε στο 58 % της συνολικής κατανάλωσης αερίου της Λιθουανίας πριν από την ενεργειακή κρίση. Πρόσθετες προσπάθειες για τη μείωση της ενεργειακής έντασης σε αυτούς τους τομείς, με προώθηση του βιομηχανικού μετασχηματισμού, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων παραγωγικών διαδικασιών, καθώς και με περαιτέρω προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, θα μειώσουν την εξάρτηση της Λιθουανίας από τις εισαγωγές ενέργειας. Τα κίνητρα για την επιλογή λιγότερο ρυπογόνων οχημάτων παραμένουν ανεπαρκή στη Λιθουανία,

[22] Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου και κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου.

ενώ το σύστημα δημόσιων μεταφορών είναι κατακερματισμένο και πάσχει από έλλειψη συντονισμού. Ως εκ τούτου, η προώθηση λιγότερο ρυπογόνων μέσων μεταφοράς εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα. Ταυτόχρονα, τα ποσοστά ανακαίνισης των πολυκατοικιών παραμένουν υπερβολικά χαμηλά για την επίτευξη των στόχων κλιματικής ουδετερότητας στον τομέα έως το 2050. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει την ανάγκη για βελτιωμένες διαδικασίες και κίνητρα για την ανακαίνιση και για τη στήριξη της ικανότητας του ιδιωτικού τομέα να εκτελεί έργα ανακαίνισης. Η Λιθουανία παραμένει μεταξύ των χωρών με τις χειρότερες επιδόσεις στην ΕΕ όσον αφορά την ενεργειακή φτώχεια, επιδόσεις που ενδέχεται να επιδεινωθούν περαιτέρω σε περίπτωση που σημειωθεί και άλλη σταθερή αύξηση των τιμών της ενέργειας και συνεχιστεί ο αργός ρυθμός των ανακαινίσεων.

(37) Το λιθουανικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, όπως και το δίκτυο άλλων κρατών μελών της Βαλτικής, παραμένει εκτεθειμένο, διότι είναι συγχρονισμένο με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας BRELL. Σημειώνεται πρόοδος όσον αφορά τον περιφερειακό συγχρονισμό του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας με την υπόλοιπη ΕΕ, αλλά δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί (αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το 2025). Για τον σκοπό αυτόν είναι αναγκαία η συνεργασία με τη Λετονία και την Εσθονία. Η Λιθουανία αυξάνει την εγχώρια παραγωγή ενέργειας· έχει λάβει μέτρα για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης και για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μέτρα που οδήγησαν σε μεγάλες αυξήσεις της ηλιακής και αιολικής δυναμικότητας παραγωγής μεταξύ του 2020 και του 2021. Ωστόσο, χρειάζεται περαιτέρω αύξηση των φιλοδοξιών όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης ώστε η Λιθουανία να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους της δέσμης μέτρων «Fit for 55».

(38) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Από το 2015, το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας αυξήθηκε στους περισσότερους βασικούς τομείς, όπως οι κατασκευές (από 0,8 % σε 1,5 % το 2021) και η μεταποίηση (από 1,4 % σε 1,8 % το 2021). Ωστόσο, το ποσοστό το 2021 εξακολουθούσε να είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (3,6 % και 1,9 %), αντίστοιχα. Τα πρόσφατα έτη αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού στη Λιθουανία για 28 επαγγέλματα που απαιτούν ειδικές δεξιότητες ή γνώσεις για την πράσινη μετάβαση. Συγκεκριμένα, το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού ως παράγοντας που περιορίζει την παραγωγή στη βιομηχανία και στον κατασκευαστικό τομέα.

(39) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη του[23] αποτυπώνεται στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(40) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίξουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίξουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική και προσωρινή, ότι απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης. Όσον αφορά τη Λιθουανία, οι συστάσεις 1, 2, 3 και 4 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης και της τρίτης σύστασης για τη ζώνη του ευρώ.

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Λιθουανία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024 προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης στον τομέα της ενέργειας έως τα τέλη του 2023. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

   Διατηρώντας υγιή δημοσιονομική θέση το 2024, να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του ΜΑΑ και άλλων κονδυλίων της ΕΕ, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να πραγματοποιεί επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης και να διατηρήσει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

   Να ενισχύσει την επάρκεια της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και της κοινωνικής προστασίας και να βελτιώσει τις γενικές δημόσιες υπηρεσίες.

2. Να συνεχίσει τη σταθερή υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και να οριστικοποιήσει ταχέως το κεφάλαιο για το REPowerEU με σκοπό την ταχεία έναρξη της υλοποίησής του. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

[23] Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 και του άρθρου 9 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

3. Να ενισχύσει την πρωτοβάθμια περίθαλψη και να επεκτείνει την προληπτική περίθαλψη, μεταξύ άλλων για να καταστεί το σύστημα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης πιο ανθεκτικό. Να βελτιώσει τον σχεδιασμό και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Να βελτιώσει την πρόσβαση στην κοινωνική στέγαση, καθώς και την ποιότητα της.

4. Να μειώσει περαιτέρω την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και την εισαγόμενη ενέργεια με την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως με τη διασφάλιση επαρκούς δυναμικότητας και πρόσβασης στο δίκτυο, τη διασφάλιση του μετασχηματισμού και της απανθρακοποίησης της βιομηχανικής παραγωγής, την αύξηση της χρήσης δημόσιων και βιώσιμων μεταφορών και την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, μεταξύ άλλων για τη μείωση της ενεργειακής φτώχειας. Να εξασφαλίσει επαρκή δυναμικότητα των διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας για την αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού, συνεχίζοντας τον συγχρονισμό με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ. Να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος